

DRUŠTVENE VIJESTI

PROFESOR LJUDEVIT GUTSCHY

- in memoriam -

Gutschy je bio porijeklom iz Poljske i njegovi stari pisali su se poljskim pravopisom - Guczi. Tek su njegovom ocu u njemačkoj školi počeli prezime pisati njemačkim pravopisom - Gutschy. Rođen je u Sisku 1874. godine, i na prijedlog kuma mu Francuza Henria dobija ime Louis - Lujo. 1892. godine maturira na Velikoj realci, a godinu dana kasnije položio je diferencijalnu maturu

Profesor Ljudevit Gutschy

na Velikoj gimnaziji u Zagrebu. 1900. godine bude promoviran u Gracu za doktora medicine i uskoro preuzme mjesto asistenta kod svog bivšeg profesora Klemensievića, i tada je izradio svoj prvi naučni rad »O trombozi«. 1903. godine naša ga vlada šalje na specijalizaciju iz bakteriologije u Pasteurov institut u Parizu, koji je tada vodio znameniti Pasteurov nasljednik profesor Roux a zamjenjivao ga je poznati ruski biolog Ilja Mečnikov. U kurzu su predavali tada najistaknutiji predstavnici mikrobiologije kao Calmette, Laverand, Ducleaux i dr. S Mečnikovim je izdao rad iz područja »fagocitoze«. Poslije toga radi u Kochovom institutu u Berlinu, gdje je dolazio u kontakt i sa Ernestom Hackelom. Poslije kratkog boravka u Kölnu vraća se u Zagreb. Kako vlada nije imala sredstava da osnuje bakteriološki institut, osniva ga on sam o svom trošku. Institut se, međutim, uskoro toliko proširio da je vlada morala da ga preuzme u svoje ruke. U navali posla morao je još k tome da kao prvi urednik preuzme redakciju tek osnovanog časopisa »Priro-

da« 1911. godine, dakle upravo pred pedeset godina. Kao čovjek od akcije nije se mogao koncentrirati za piscima stolom i poslije godinu dana napušta redakciju.

Kako su se poslije I svjetskog rata često kod nas javljali slučajevi ugriza bijesnih pasa, dobiva Gutschy nalog od vlade da osnuje Pasteurov institut za liječenje bjesnoće. Za taj posao je u prvom redu bio potreban »tačnirani virus od prepariranih kunića uginulih od bjesnoće«. U Beču mu nisu htjeli dati takav preparat s motivacijom, da je najbolje da mi šaljemo naše bolesnike u Beč. On se nije dao smesti već se na trik domogao potrebnog preparata i tako omogućio osnutak Pasterovog instituta u Zagrebu koji je počeo radom 1919. godine.

Na poziv, međutim, novoosnovanog Poljoprivredno-šumarskog fakulteta preuzima dužnost predavača iz mikrobiologije i uskoro habilitira radom »O kajmaku«. Na fakultetu se neko vrijeme bavio proučavanjem »soje kao ljudske hrane«.

Najvažniji njegov rad datira tek iz najnovijeg vremena. Već je 1906. godine ruski mikrobiolog Butkevič iznio misao da bi se za određivanje količina asimilativnih elemenata, umjesto višeg bilja mogli upotrebiti mikroorganizmi, naročito plijesan aspergillus, čime bi se uobičajeni ogledi na polju, koji traju čitav vegetacioni period, mogli prenijeti u laboratorij, njihovo trajanje bi se skratilo na nekoliko dana i tako neobično ujednostavnilo. Poslije toga mnogi su se naučnici bavili tim problemom ali bez uspjeha, jer micel aspergilusa sadrži nedefinirane količine vode pa se ne može direktno da važe. Tek 1935. godine Gutschy i njegov asistent Kuc iznijeli su jednu vanredno duhovitu metodu za indirektno određivanje količine micela aspergilusa. Gutschy je tek poslije rata, u dubokoj starosti, eksperimentalno konstatirao da tu vrijedi poznati Mičerlihov »zakon o djelovanju faktora rastejanja«, koji se grafički prikazuje kao logaritmička linija, tj. da taj zakon vrijedi ne samo za više bilje, već i u mikrobiologiji i da se on može upotrijebiti za određivanje biljnih asimilativa, čime je poslije pedeset godina ostvario san Butkevića.

Kako je ovo Gutschy-jevo otkriće tek od najnovijeg vremena, to stručna javnost nije još mogla da uoči sav njegov teoretski i praktički značaj.

Na kraju da citiram njegove riječi koje ga najbolje karakteriziraju kao čovjeka. Gutschy kaže: »U medicini sam započeo, u tehnici nastavio, u poljoprivredi završio. To je sudbina svakoga onoga tko uzore prvu brazdu u još neuzoranu njivu i zasije prvo sjeme moćne i bogate nauke našega utemeljitelja velikog Pasteur-a. Glavno mi je bilo da svoj život ispunim sadržajem, da ne ostane pust i prazan, bez svrhe i bez cilja«.

V. N. Njegovan

S A V E Z INŽENJERA I TEHNIČARA NR HRVATSKE Z A G R E B

ZADACI DRUŠTVENIH ORGANIZACIJA INŽENJERA I TEHNIČARA

Najbrojnije i najraznovrsnije poslove, najveću društvenu aktivnost mogu da razvijaju organizacije inženjera i tehničara na području općine, kotara i republike. Neke od tih aktivnosti su:

- izdavanje znaka kvalitete za određene proizvode;
- održavanje stručnih ispita inženjera i tehničara;
- izdavanje stručnih časopisa;
- održavanje stručnih predavanja, simpozija, seminara, kurseva, savjetovanja i izložbi;

- intenzivnije povezivanje s javnom štampom, radiom i televizijom u cilju upoznavanja javnosti s navedenom problematikom;
- da daju stručna mišljenja o osnovicama za izradu programa dugoročnog razvitka pojedinih privrednih oblasti i grana, da daju mišljenje na projekte (nacrti) ovakvih programa i da pruže stručnu pomoć pri izradi programa dugoročnog razvoja, kao i o potrebama raspisivanja natječaja za veće objekte, i da delegiraju svoje predstavnike u ocjenjivački sud (komisije);
- da pruže pomoć pri organiziranju unutrašnje tehničke pomoći tehnički zaostalim poduzećima i nerazvijenim komunama;
- da delegiraju svoje predstavnike u savjete za privredu, komunalne djelatnosti, urbanizam, školstvo, i da delegiraju svoje predstavnike u savjetodavna tijela svih organizacija i ustanova na raznim nivoima koje se bave problemima unapređenja privrede (zavodi za produktivnost rada, za unapređenje proizvodnje, za organizaciju, za obrazovanje kadrova, za komunalnu privredu itd.), i da pomažu pri osnivanju tih ustanova i organizacija i da pomažu pri njihovom uvođenju u posao;
- da surađuju sa organima uprave nadležnim za školstvo i stručno obrazovanje i sa organima društvenog upravljanja, organima stručnih škola na području općine, naročito u pitanjima profila stručnjaka (kvalificiranog i visokokvalificiranog radnika, tehničara i pogonskog inženjera), pri izradi dokumentacije za njihovo školovanje (nastavni planovi i programi) pri lokaciji škola i slično;
- da pruže pomoć kod izrade planova nastave, kao i kod organiziranja centara, kurseva i seminara za stručno obrazovanje, za usavršavanje i osposobljavanje i pre-kvalificiranje, kao i da u te svrhe daju predavače;
- da učestvuju u izradi analiza kretanja pojedinih privrednih grana, razvoja tehnološkog procesa, mehanizacije radova; automatizacije i drugo;
- da pomažu u rješavanju konkretnih privrednih i komunalnih problema;
- da ukazuju na mogućnost korištenja tehničke dokumentacije i sredstava za proizvodnju iz pojedinih privrednih organizacija i koja sredstva i dokumentaciju bi te organizacije mogle staviti na raspolaganje;
- da ukazuju poduzećima na mogućnost i potrebu korištenja kapaciteta stručnih organizacija, naučnih ustanova, instituta i fakulteta;
- da imenuju svoje delegate u komisije za izbor direktora i izbornih službenika.

PLENUM SAVEZA 16. XII 1961. G.

Izvršni odbor Saveza sazva je za 16. XII 1961. g. plenum sa slijedećim dnevnim redom:

- 1) suradnja Saveza društava i društava poljoprivrednih inženjera i tehničara sa organizacijama SSRNH-e;
- 2) suradnja Saveza društava i društava poljoprivrednih inženjera i tehničara sa drugim stručnim organizacijama;
- 3) organizaciona pitanja:
 - a) »Agronomski glasnik«,
 - b) rad sekcije Saveza društava i
 - c) financiranje rada Saveza.

Plenumu su prisustvovali predstavnici društava: Bjelovar, Daruvar, Koprivnica, Krapina, Kutina, Osijek, Pula, Rijeka, Sisak, Vinkovci, Virovitica, Zadar i Zagreb.

Poslije prve tačke dnevnog reda vođena je živa diskusija, i konstatirano je da se suradnja naših društava s organizacijama SSRN odvijala negdje s više, a negdje s manje uspjeha.

Ovakvu suradnju treba još više razvijati, koristeći najrazličitije forme rada, da se što više angažiraju naša društva u rješavanju poljoprivredne problematike komune, a naročito na sektoru investicione izgradnje.

U diskusiji je učestvoval i predstavnik Glavnog Odbora SSRNH drug Branko Karanović.

U vezi druge tačke dnevnog reda iznesena je neophodnost suradnje pojedinih stručnih društava na području kotara, odnosno komune. Naglašeno je da zajednički treba iskoristiti mogućnost učestvovanja u organima društvenog upravljanja, pa konkretno treba obnoviti i osigurati učešće naših društava u Savjetima za poljoprivredu, u Komisijama za postavljanje direktora i sl. Tamo gdje ne postoje opća društva inženjera i tehničara, preporučeno je da naša društva povedu inicijativu za njihovo osnivanje.

U trećoj tački dnevnog reda ponovno je jednodušno naglašena neophodnost izlaženja »Agronomskog glasnika«. No pokazalo se da pojedina društva nisu dovoljno odgovorno pristupila osiguravanju materijalne baze »Glasnika« tj. prikupljanju pretplate od pravnih lica, jer su samo društva Virovitica i Sisak nešto premašili obavezu u sakupljanju pretplata, a Varaždin, Daruvar i Zadar gotovo ispunili. Stoga je zaključeno, da svi odbori najhitnije pristupe realizaciji sakupljanja pretplata, kako je na područnim plenumima bilo dogovoreno. Ovaj posao treba izvršiti i poslati zaključnice o pretplati do kraja 1961. godine. Ujedno je zaključeno da ona društva, koja naidu na stvarne poteškoće u sakupljanju pretplata obavijeste o tome Savez koji će im pomoći svojom intervencijom.

Zaključeno je, da društva porade na tome da pravna lica, pretplatnici »Glasnika« u 1961. godini, koji nisu podmirili pretplatu, to što prije učine, kako bi se izbjeglo poduzimanje odgovarajućih administrativnih postupaka.

Također je zaključeno, da sva društva najkasnije do 15. siječnja 1962. godine dostave tačne popise svojih članova s adresama, jer će se na osnovu njih u 1962. godini dostavljati »Glasnik«. Svi članovi čija društva ne pošalju popise neće dobiti list tako dugo, dok popisi ne stignu Savezu.

Odobren je rad sekcija i naglašena potreba aktivizacije onih koje još ne rade. Prihvaćen je prijedlog voćarske sekcije za održavanje jugoslavenskog simpozijuma.

O financijskim pitanjima Saveza odlučeno je, jer je to jedini izvor sredstava za najnužniji rad Saveza i sekcija, da društva odmah podmiru dužne zaostatke Savezu od ranijih godina, a za 1961. godinu na bazi 100 d po članu mjesečno.

Za 1962. godinu obračunavat će se članarina 150 d po članu mjesečno, od čega 100 d pripada na ime pretplate za »Glasnik«, a 50 d Savezu. Od te svote Savez podmiruje svoje obaveze prema DIT-u i Savezu poljoprivrednih inženjera i tehničara Jugoslavije. Jedino od članova bračnih drugova, ako obadvoje ne primaju »Glasnik« obračunava se za jedno samo 50 d što u spiskovima treba posebno naglasiti.

Uređenje financijskih obaveza društava prema Savezu ocijenjeno je kao važan i hitan problem, jer o njemu ovisi mogućnost rada Saveza i pokretanja rada sekcija.

ODRŽANI SU PLENUMI SAVEZA PO PROIZVODNIM PODRUČJIMA

Da se zaključci skupštine Saveza provedu u djelo izvršni odbor Saveza organizirao je četiri plenarna sastanka društava po našim glavnim proizvodnim područjima.

Na ovim sastancima diskutirana je problematika rada sekcija, te problematika pretplate za »Agronomski glasnik« na bazi povišene pretplate za pravna lica, kako je na skupštini usvojeno.

Izvršni je odbor za oživljavanje rada sekcija napravio plan njihove postepene aktivizacije, koja bi se trebala manifestirati preko stručnih simpozijuma, savjetovanja i sl., dok pojedina društva, gdje za to postoje uslovi, mogu osnivati sekcije kotarskih društava.

Radi realizacije pretplate pravnih lica za »Agronomski glasnik« izvršni je odbor napravio plan zaduženja pretplata pravnih lica na području pojedinih društava, prema razvijenosti privrede pojedinih kotareva. Visina pretplate iznosi 15.000 d. Od ove svote izvršni odbor je odobrio 7,5% za pojedinca koji je pretplatu sakupio, a 2,5% društvu kojem pripada, na ime troškova oko pretplaćivanja.

Tako je predviđeno da pojedina društva osiguraju slijedeći broj pretplatnika pravnih lica: Osijek 100, Vinkovci 50, Našice 30, Slavonski Brod 25, Virovitica 30, Daruvar 20, Slavenska Požeška 20, Nova Gradiška 20, Kutina 20, Bjelovar 30, Koprivnica 25, Križevci 15, Varaždin 25, Čakovec 15, Krapina 10, Zagreb 100, Sisak 20, Karlovac 15, Ogulin 5, Rijeka 15, Pula 30, Gospić 15, Zadar 20, Šibenik 15, Split 30, Makarska 10, Dubrovnik 15 i Sesvete 10.

Prvi plenarni sastanak o ovim pitanjima održan je 8. X u Osijeku, na koji su bili pozvani i predstavnici društava: Našice, Vinkovci, Virovitica i Slavonski Brod, ali Plenumu je prisustvovao samo predstavnik Društva Našice.

Društvo Osijek organiziralo je toga dana plenarni sastanak svojih članova. Na radnom dijelu sastanka svestrano je prodiskutirana mogućnost i potreba uključenja društva u rješavanje poljoprivredne problematike kotara. Ova aktivnost trebala bi se uglavnom odvijati preko 4 stručne sekcije: ratarske, stočarske, voćarsko-vinogradarske te sekcije za ekonomiku poljoprivrede, za koje postoje realni uvjeti da se na području društva Osijek osnuju. Jednolično je usvojeno da je to jedini način da se pojedini problemi poljoprivrede kotara Osijek tretiraju na dovoljno stručnoj visini i svestrano, što nije uvijek osigurano kada prijedloge za rješavanje određene problematike daju pojedinci. Na plenumu je također konstatirano da je za takav rad društva i njegovih članova neophodno potrebno stalno stručno uzdizanje i neprekidno informiranje o najnovijim stručnim dostignućima. Da se to postigne, treba koristiti sve moguće forme: stručne ekskurzije, seminare i sl., a ne manje važna uloga u tom poslu pripisala se redovnom izlaženju našeg stručnog glasila »Agronomski glasnik«, pa je u vezi s time i obaveza za sakupljanje pretplate od 100 pravnih lica na području kotara Osijek i prihvaćena. Plenum je u cjelini vrlo uspio, a kao predstavnik Saveza prisustvovao mu je tajnik dr Jan Čížek.

Za područje Sjeverozapadne Hrvatske održan je plenarni sastanak u Zagrebu 14. X na koji su bili pozvani predstavnici ovih društava: Bjelovar, Čakovec, Daruvar, Karlovac, Koprivnica, Krapina, Križevci, Kutina, Nova Gradiška, Slavenska Požeška, Sisak, Slavonski Brod, Varaždin, Vinkovci i Virovitica. Plenumu nisu prisustvovali predstavnici iz Bjelovara, Čakovca, Karlovca, Slavonske Požeške i Slavonskog Broda.

Nakon vrlo usješne diskusije u kojoj su od strane izvršnog odbora sudjelovali predsjednik inž. J. Kuštrak, potpredsjednik inž. A. Todorčić, glavni urednik »Agronomskog glasnika« dr V. Pavlek i još neki članovi odbora, istaknuta je potreba većeg stručnog angažiranja društva kao cjeline u rješavanju poljoprivredne problematike svog područja.

Uočena je neophodna potreba oživljavanja rada pojedinih stručnih sekcija.

Da se u tu svrhu osiguraju neophodna početna financijska sredstva, zaključeno je da društva najhitnije i savjesno podmire dugovanje prema Savezu na ime članarine, odnosno pretplate za »Glasnik«.

Prihvaćena je obaveza pojedinih društava da sakupe odgovarajući broj pretplatnika – pravnih lica na »Agronomski glasnik«. Predloženo je i prihvaćeno da se pojedina društva mogu odreći odobrenog postotka na ime troškova pretplate u korist Saveza, ali dio koji otpada na pojedinca koji je sakupio pretplatu, u svakom slučaju se naplaćuje.

Odgovarajući plenum za područje Primorja i Istre održan je 21. X u Rijeci. Prisustvovali su predstavnici društava Rijeka i Pula, a od strane izvršnog odbora Saveza sastanku je prisustvovao drug Kazimir Štiglić.

Za područje Dalmacije održan je plenum 9. XI u Splitu, a prisustvovali su mu predstavnici društava: Dubrovnik, Split, Šibenik i Zadar, dok predstavnici društva Gospić i Makarska nisu bili prisutni. Od strane upravnog odbora plenumu je prisustvovao potpredsjednik inž. Ante Todorčić. I na ovim plenumima su doneseni odgovarajući zaključci i prihvaćene obaveze za sakupljanje pretplata pravnih lica na »Agronomski glasnik«.

Nakon ovih plenuma, započela je življa aktivnost nekih stručnih sekcija, od kojih je sekcija za zaštitu bilja održala vrlo uspješni jugoslavenski simpozijum iz zaštite bilja, a sekcija za voćarstvo vrši pripreme za održavanje odgovarajućeg simpozijuma u okviru II kongresa agronoma, u martu 1962. godine. Ovim putem trebat će krenuti i ostale sekcije.

Kao daljnji hitan i neodložan zadatak ostaje realizacija primljenih obaveza za pretplate pravnih lica na »Agronomski glasnik« do kraja godine, jer o tome ovisi njegov opstanak i redovito izlaženje u slijedećoj godini.

DRUŠTVO AGRONOMA KOTARA SISAK održalo je 24. XI 1961. g. plenarni sastanak svih članova u Dvoru na Uni sa slijedećim dnevnim redom:

- 1) analiza investicionog programa za podizanje voćnjaka 270 ha šljiva i 54 ha jabuka;
- 2) organizaciona pitanja Društva.

U vezi prve tačke dnevnog reda, a prema sporazumu s Kotarskim narodnim odborom i investicionom direktijom Poljoprivrednog dobra Dvor na Uni, sve investicije u poljoprivredi kotara Sisak pregledava, stručno odobrava i moralno za njih odgovara Društvo agronoma.

Ubuduće slični sastanci i analize bit će izvršene na mjestima svih velikih investicija u poljoprivredi.

U drugoj tački dnevnog reda članovi su diskutirali prvenstveno o saradnji Društva agronoma i narodnih vlasti te o saradnji između Saveza poljoprivrednih inženjera i tehničara NRH i Društva agronoma kotara Sisak.

Saradnja između Društva agronoma kotara Sisak i narodne vlasti je vrlo dobra, što se, između ostalog, pokazalo i time, da je predsjednik Savjeta za poljoprivredu kotara Sisak agronom inž. Bajt i da je pet članova toga Savjeta iz redova članova Društva agronoma.

Nadalje, u svim općinama su članovi Društva ne samo članovi općinskih savjeta za poljoprivredu, nego su predsjednici tih savjeta.

Nova uprava Društva, na čelu sa predsjednikom inž. Grškovićem i tajnikom inž. Ivanićem može se prema aktiviranju društvene djelatnosti staviti kao uzor svim našim društvima.

Sastanku u Dvoru na Uni prisustvovali su skoro svi članovi Društva kotara Sisak. U ime Poljoprivredne komore kotara Sisak sastanku je prisustvovao predsjednik drug Radović, zatim predsjednici narodnih odbora općina, a u ime Saveza društava poljoprivrednih inženjera i tehničara dr Većeslav Pavlek.

Saradnja Društva agronoma s narodnim vlastima će pomoći kako narodnim odborima u rješavanju niza pitanja, tako i Društvu da se afirmira kao društveni stručni organ u vezi sa svim problemima proizvodnje i u vezi s pitanjima položaja, društvene uloge i naplate za rad agronoma.

Na sastanku je odlučeno da se svim institucijama koje zaposluju agronome uputi prijedlog o novom načinu plaćanja, a ustanovama koje bi trebale zaposliti agronome da ih traže putem natječaja itd.

Predsjednik Poljoprivredne komore drug Radović je iznio u kakvom se stanju nalazi Poljoprivredno dobro »Posavina« (prošireni Topolovac), da posluje s velikim deficitom i zamolio je Društvo da se pozabavi pitanjem dotičnog dobra i da svoje mišljenje i svoj prijedlog za rješavanje tog pitanja. Odlučeno je, da se predloži Narodnom odboru kotara Sisak da raspiše javni ili anonimni stručni natječaj za najbolje rješenje pitanja organizacije proizvodnje Poljoprivrednog dobra »Posavina« i da se jedan od idućih sastanaka društva organizira na tom poljoprivrednom dobru.

Na kraju je odlučeno da prvi slijedeći sastanak bude održan u Petrinji na Poljoprivrednom dobru tvornice »Gavrilović«.

SIMPOZIJ IZ ZAŠTITE BILJA

Sekcija za zaštitu bilja Saveza društava poljoprivrednih inženjera i tehničara Hrvatske u Zagrebu organizirala je »Jugoslavenski simpozijum iz zaštite bilja« koji je održan u Zagrebu od 21.-24. novembra 1961. godine.

Na simpozijumu je sudjelovalo oko 250 naših stručnjaka agronoma i šumara iz čitave zemlje, zatim sveučilišni profesori poljoprivrednih i šumarskih fakulteta iz Beograda, Novog Sada, Skoplja, Zagreba, Sarajeva i Osijeka, pa onda drugovi Milan Majstorović, sekretar Sekretarijata za poljoprivredu NRH i inž. Srboj Todorović, direktor Savezne uprave za zaštitu bilja. Nakon pozdravnog govora predsjednika Sekcije za zaštitu bilja profesora dr. Željka Kovačevića, pozdravio je učesnike simpozijuma Milan Majstorović istaknuvši značaj zaštite bilja u našoj poljoprivrednoj proizvodnji kao i potrebu s jedne strane što tješnje suradnje između poljoprivrednih proizvođača te stručnih i naučnih ustanova kao i službe za zaštitu bilja. Ujedno je istakao potrebu što boljeg i bržeg razvoja naših stručnih i naučnih ustanova odgojem novih kadrova i opremom potrebnom za što efikasniji stručni i naučni rad.

Nakon toga, simpozij su pozdravili i istakli značaj tog stručnog sastanka iz zaštite bilja: inž. S. Todorović, prof. dr. M. Josipović iz Beograda, prof. dr. J. Pajalić dekan Poljoprivrednog fakulteta u Zagrebu, prof. dr. M. Androić, dekan Šumarskog fakulteta u Zagrebu, prof. dr. Z. Karaman iz Skoplja, prof. inž. G. Pivar, dekan Visoke škole iz Osijeka i dr. M. Tadić u ime društva za zaštitu bilja Srbije.

Profesor Kovačević je, nakon toga, prikazao svrhu ovog simpozija naglasivši, da smo ovim sastankom željeli prikazati nastojanja stručnjaka za zaštitu bilja u našoj zemlji, da u stručnom i naučnom pogledu pruže našim poljoprivrednim proizvođačima što više podataka o rezultatima naučnog i stručnog rada u zaštiti bilja, u cilju što veće proizvodnje u poljoprivredi. Stoga se kod sastavljanja programa ovog simpozija pošlo sa stanovišta, da poljoprivrednim proizvođačima treba u prvom redu prikazati rezultate rada, koji su neposredno vezani sa praksom i naučne rezultate koji su indirektno važni za proizvodnju u poljoprivredi.

U tom cilju organizirane su tri sekcije: 1) zaštita ratarskih kultura (pšenica, kukuruz i šećerna repa); 2) proučavanje entomofaune u poljoprivredi i šumarstvu; 3) biološka borba protiv štetnika.

U sekciji za zaštitu ratarskih kultura jugoslavenski stručnjaci su održali 36 referata, koji su se odnosili na zaštitu pšenice, kukuruza i šećerne repe s obzirom na pojavu bolesti i štetnika na tim kulturama kao i s obzirom na općenitu zaštitu ratarskih kultura. Neki referati su se odnosili na primjenu herbicida u suzbijanju korova.

Kod proučavanja entomofaune u poljoprivredi i šumarstvu održano je deset referata, koje su prikazali naši stručnjaci za zaštitu bilja, jedan stručnjak Instituta za zaštitu bilja iz Mađarske i stručnjaci Zoološkog instituta iz Ljubljane.

Sekcija za biološku borbu imala je potpuno internacionalni karakter, jer su u njoj pored naših stručnjaka sudjelovali svojim referatima i stručnjaci iz Čehoslovačke, Francuske, Mađarske, SSSR-a, Švicarske i Zapadne Njemačke. Do ovakve organizacije sekcije došlo je zato, što su naši instituti, odnosno stručnjaci u Beogradu i Zagrebu, koji se bave naučnim radom na proučavanju primjene biološke borbe protiv štetnika, povezani u tom pravcu sa stručnjacima mnogih instituta u inostranstvu. Isto tako, ti su stručnjaci članovi radnih internacionalnih grupa koje se bave biološkim suzbijanjem raznih štetnika. Kadgod se održavaju bilo kakvi sastanci u vezi biološke borbe protiv štetnika bilo u kojoj zemlji, tim sastancima redovno prisustvuju i naši stručnjaci angažirani za rješavanje odnosnih problema.

Simpozij za zaštitu bilja potpuno je uspio. To je bio čak neke vrste kongres zaštite bilja, više nego simpozij, što se može prosuditi po broju održanih referata i sudjelovanju vrlo velikog broja stručnjaka. Taj simpozij je još jače istakao značaj zaštite bilja uopće u svijetu i kod nas, pa mislimo da organizatori simpozija mogu biti zadovoljni.

ZADACI, METODE RADA I PERSPEKTIVE SEKCIJE ZA VOČARSTVO

Konstituiranje Sekcije za voćarstvo Saveza društava poljoprivrednih inženjera i tehničara NRH-e dana 1. VII 1961., ispunilo je već dulje vremena uočenu prazninu u širokoj praksi i u ovoj užoj struci. Obzirom na složenost organizacionih, tehničkih i upravnih problema, koji čekaju ovu sekciju, nameće se potreba razvoja postojeane i višestranne aktivnosti. Ova ima istodobno republičko i opće jugoslavensko značenje, budući u NR Hrvatskoj postoji najveće mediteransko, zatim složeno kontinentalno planinsko sa mnogo varijanta u prelazima u blago valovito ravničko područje međurječja Save, Drave i Dunava. Njezin razvoj do punih kapaciteta ima ekološku, društvenu i ekonomsku opravdanost, garantiranu diferencijalnom rentom osobito u jadranskim uvjetima i u prigradskoj poljoprivredi velikih industrijskih, turističkih i lječilišnih centara.

U času kada voćarstvo, kao objektivno najkonzervativnija grana poljoprivrede, ulazi u etapu korjenitih društvenih i tehničkih preorijentacija proizvodnje paralelno s podizanjem novih objekata, neophodno je razvijanje kadrova stručne i istraživačke službe uz korištenje najmodernijih pomagala. Uloga sekcije za voćarstvo sastoji se u okupljanju, međusobnoj suradnji i stimuliranju kadrova, koji su u stanju da sudjeluju u podizanju moderne robne proizvodnje plodova, bazirane na najnovijim tekovinama savremene nauke i tehnike. U nedostatku rezultata domaćih istraživanja uz poteškoće u primjeni stranih iskustava, usljed različitih ekoloških uvjeta, dugotrajnosti kultura i visini njihovih investicionih sredstava, ovaj posao je vrlo složen i odgovoran, a može biti rješiv samo uz pažljivo naučno tretiranje svih nedovoljno poznatih tehnoloških postupaka. U svrhu sagledavanja perspektiva u kojima učestvuje sekcija treba razmotriti njezinu ulogu, kao rezultantu privrednog učešća i metoda rada.

Sekcija za voćarstvo ima učešće u svim onim društvenim, privrednim i naučnim organizacijama u kojima djeluju, ili koje imaju interes za rezultate stručnjaka ove specijalnosti. To su:

1. Voćni rasadnici, poljoprivredna dobra i zadruge bilo da se radi o specijaliziranim voćarskim, voćarsko-vinogradskim ili mješovitim voćarsko-stočarskim odnosno onim gospodarstvima, koja imaju uvjete za razvoj ove proizvodnje.

2. Industrijska poduzeća za preradu voća, za proizvodnju umjetnih gnojiva i zaštitnih sredstava, za proizvodnju strojeva i alatiika, za proizvodnju uređaja za klimatizaciju staništa u borbi protiv mrazeva, tuče i za umjetnu kišu, za proizvodnju postrojenja za skladišta, hladnjača, transportibilnih hladnjača, te ambalaže za plodove u svježem stanju i za preradevine.

3. Trgovačka poduzeća na veliko i malo, koja se bave uvozom, izvozom i distribucijom voća i voćnih preradevina na domaćem tržištu.

4. Poljoprivredno-šumarske, trgovačke i zanatlijske komore koje sudjeluju u ovoj vrsti proizvodnje ili u oplemenjivanju njezinih produkata.

5. Komune i kotarevi potrošačkih industrijskih, turističkih priobalnih i planinskih rekreativnih centara, koje se brinu za opskrbu radnih ljudi dovoljnim količinama pristupačnih plodova, kao faktorom porasta i produktivnosti stanovništva, povećanja obrta uloženi sredstava u ovu i druge vrste djelatnosti te privrednog prosperiteta.

6. Poljoprivredne investicione, komunalne banke te štedionice, koje finansiraju ovu djelatnost i zainteresirane su za brži obrt sredstava, veću kamatnu stopu i porast privrednog značaja ovih ulaganja, jer time raste također njihova društvena i privredna uloga.

7. Poljoprivredne naučne ustanove, Centar za prenošenje poljoprivredne nauke u praksu, poljoprivredne stanice, poljoprivredni fakultet, visoke poljoprivredne i druge poljoprivredne škole za obrazovanje visokokvalificiranih radnika različitih specijalnosti unutar proizvodnje voća.

8. Svi neposredni proizvođači voća, koji su u vlastitom radu uočili probleme, bore se za njihovo rješavanje i po-

rast privredne važnosti ove grane narodnog gospodarstva u voćnjacima prigradskih okućnica i drugih oblika gospodarstava.

Izbor efektivnih, dinamičkih i savremenih metoda rada sekcije treba da omogućiti postepeno i sigurno preuzimanje izložene privredne uloge. Iako je dosada utvrđen interes za rad ove sekcije, očekuje se da se u najkraćem roku *prijave ostali članovi* putem područnih društava agronoma ili osobno na formularu upitnog arka štampanog u »Agronomskom Glasniku« br. 6 1961. godine. Neposredno nakon registriranja zainteresiranih članova upravni odbor sekcije namjerava organizirati studijsko putovanje i demonstracije postignutih rezultata tokom rane jeseni u dosada postignutim voćnim plantažama u kontinentalnim i mediteranskim uvjetima. Pokraj neposrednog kontakta sa stručnjacima na terenu ovom prilikom će se organizirati diskusije i predavanja kao i drugi načini neposrednog upoznavanja postignutih rješenja. Neposredni proizvođači dobivaju tako potvrdu stečenih iskustava i eventualne sugestije u njihovoj dopuni. Ova će poslužiti područnim društvima agronoma i predstavnicima zainteresiranih komunata u razvoju ove djelatnosti u perspektivi. Prema rezultatima učestvovanja članova u ovom studijskom putovanju, istaknutim problemima i sugestijama članova, organizirat će se predavanja, seminari, kraći tečajevi i demonstracije u određenim središtima rajona ili u Zagrebu. Paralelno s time rješavat će se ostala pitanja pravilnika, programa rada i drugih finansijskih i društvenih elemenata u radu sekcije.

Nakon upoznavanja stanja u našim plantažnim nasadima sekcija će prema potrebi organizirati studijska putovanja u ostale republike kod nas, u susjedne voćarske zemlje kao što su Italija, Švicarska, Francuska odnosno u voćarska područja drugih kontinenata. Poticanjem članova na suradnju u našim i stranim stručnim listovima, organizacijom i osiguranjem štampanja stručnih priručnika za pojedine kulture, faze tehnološkog procesa i za obrazovanje svih potrebnih specijalnosti kvalificiranih radnika, sekcija daje prilog registraciji i sticanju domaćih iskustava. Ona ima svoj udio u patentiranju specijalnih pronalazaka i u ocjeni postignutih rezultata u razvoju tehnoloških koncepta pojedinih grupa prijavljenih kandidata.

Ovakvo raznovrsnim metodama sekcija razvija svoju organizacionu strukturu. Ona obuhvata analizu, oblike i sisteme proizvodnje određenih vrsta plodova i faza njihovog tehnološkog procesa u cjelini (temeljenje, podizanje nasada itd.). Ona objedinjuje sve voćare, kao cjelinu da im omogućiti užu specijalizaciju po vrstama (jabučar itd.) i fazama proizvodnje (stručnjaci za eksploataciju nasada, za preradu i trgovinu itd.). Imajući u vidu razvoj tehnoloških koncepta u savremenoj voćarskoj proizvodnji i ulogu stručnjaka u oblikovanju i stimulativnosti ekonomskih jedinica, kao faktora produktivnosti rada neposrednih proizvođača, sekcija treba da da svoj prilog nastanku novih socijalističkih odnosa u ovoj vrsti proizvodnje. Tu je potrebno proučiti više društveno-pravnih, stručnih i ekonomskih pitanja kao što su: ovlaštenje za projektiranje nasada i pratećih objekata, vrste projekata, izvođačke organizacije, kolaudacije dovršenih investicija itd.

Prema tome, vidi se da sekcija treba da odigra značajnu ulogu u razvoju savremene voćarske proizvodnje, promatrane kroz prizmu njezinih neposrednih stručnih nosioca. Prema uspjesima u ovoj djelatnosti ona će stvarati stručnu podlogu za sugestije u općedruštvenom i ekonomskom rješavanju problema unapredjenja ove proizvodnje. U postizavanju ovih ciljeva uspješnost u radu upravnog odbora ovisi o učinku svakog pojedinog člana, kao predstavnika sekcije na svom radnom mjestu. Upoznavanjem svih naprijed istaknutih društvenih, privrednih i istraživačkih organizacija sa ciljevima i metodama rada sekcije, svaki član doprinosi razvoju njezine i vlastite djelatnosti. Neposrednim saobraćajem sa upravnim odborom sekcije ili putem stručne štampe, svaki član je u stanju da najbrže dođe do rješenja svojih osobnih i stručnih problema.

Sekcija za voćarstvo, kao skup specijaliziranih i organiziranih stručnjaka, može postići izložene zadatke sistematskim i ustrajnim radom u objektivno potrebnom vremenskom razdoblju samo onda ako vlastitu aktivnost dovoljno prisno poveže sa našim društvenim stremljenjima u smislu njihovog organski neophodnog sastavnog dijela. Istodobno privredne organizacije i zajednica mogu od sekcije očekivati sigurnu i kontinuiranu stručnu pomoć u razvoju savremene proizvodnje na nivo najnaprednijih voćarskih zemalja ukoliko ju svestrano i trajno pomažu naročito sada u početnim fazama njezina formiranja. Takvim radom naši voćarski stručnjaci mogu biti osposobljeni da visokim kvalitetnim količinama i rentabilnošću ove proizvodnje doprinesu aktivnoj integraciji naše zemlje na internacionalnim tržištima i originalnim pronalascima i dostignućima svjetske nauke i tehnike.

Dr Ivo Kovačević

PRIPREMA SE SIMPOZIUM O PROBLEMIMA SUVREMENOG VOĆARSTVA JUGOSLAVIJE

Sekcija za voćarstvo, Saveza društava poljoprivrednih inženjera i tehničara NR Hrvatske radi na organizaciji simpozijuma – »Problemi suvremenog voćarstva Jugoslavije« – koji bi se trebao održati tokom mjeseca marta 1962. godine. Na aktivno učestvovanje pozvani su svi naučni radnici i stručnjaci u zemlji i najpoznatiji predstavnici iz inostranstva. Osnovni cilj simpozijuma jest davanje priloga upoznavanju dosadašnjih iskustava o plantažnom voćarstvu u stranim zemljama i kod nas. Zato ova naučna i stručna manifestacija ima određeno značenje upravo u današnjoj fazi obnove našeg voćarstva nakon stečenih prvih vlastitih iskustava u podizanju plantažnih nasada.

Rad po sekcijama omogućuje potrebnu koncentraciju u produblivanju iznašanih rezultata i iskustava. Sekcija za temeljenje voćne plantaže proučava sve radove od izbora i priprema staništa do sadnje. Sekcija za podizanje voćne plantaže tretira sve postupke od sadnje, oblikovanja strukture stabla i nasada do početka rodosti. Sekcija za eksploataciju voćne plantaže razmatra tehnologiju i ekonomiku stadija plodonošenja do krčenja. Dok se u uvodnom predavanju utvrđuje današnje stanje ove proizvodnje, u zaključnom referatu se postavljaju perspektive njezinog razvoja.

U radu simpozijuma omogućeno je istodobno učestvovanje naučnih radnika, specijalista, stručnjaka, njihovih suradnika i praktičara višestepenim sudjelovanjem u iznašnju sabranog i obrađenog materijala, iskustava, zapažanja i problema. Na taj način se želi potaknuti suradnja što većeg broja učesnika.

Prilikom održavanja simpozijuma organizirana je izložba industrijskih i voćarskih produkata. Kemijska industrija izlaže umjetna gnojiva, sredstva za zaštitu nasada od bolesti i štetnika te druga pomagala u preradi voća. Industrija građevinskih mašina, strojeva i alatlika izlaže svoje produkte za temeljenje, podizanje i eksploataciju voćnih plantaža. Industrija za preradu voća prikazuje svoje produkte opremljene za domaća i vanjska tržišta. Omogućeno je rasadnicima i voćarskim poduzećima iz svih područja Jugoslavije da izlože svoje proizvode.

Simpozijum predstavlja prvu manifestaciju ove vrsti, koja se organizira u Zagrebu, kao središtu Republike sa složenim rajonima od klasičnog podneblja sredozemnih obala u obliku etezijske klime, preko planinskih i brdovitih staništa sve do valovitih i ravničarskih predjela kontinentalnog klimatskog pojasa. Aktivna suradnja svakog učesnika pridonosi uspjehu simpozijuma i razvoju ovih kultura u našoj zemlji, kao cjelini. Štampanje ukupnog sakupljenog materijala treba da posluži dokumentaciji našeg vremena i da pomogne u savladavanju uočenih problema.

Dr Ivo Kovačević